

bodo mogli ne fizično ne psihično izhajati, posebno še ob teh plačah; potem bodo postali apatični, in šola bo opravljana tako, kakor jo more opravljati na duši in telesu izmučen siromak, dokler se ne sesede. Pustite učitelju dovolj počitka, dajte mu pošteno plačo in zahtevajte od njega toliko, kar more z otroki od 6—14 leta storiti v danih in od vas urejenih razmerah, potem pa bo učitelj z veseljem delal in vzgajal ljudstvo, ki bo zmožno doma dovolj kruha služiti. Če boste pa učiteljem jemali počitnice in jih kaznovali, kadar bodo sami ali pa njihovi otroci bolni, da bodo potem ob četrtnih morali nadomeščati zamujene dni, katere so bilikontumacirani,*^{*)} če jih boste preoblagali s takim formalnim delom, ki ga šolska praksa ne more potrditi in jih boste papustili še pri tej bori plači, tedaj bo pa vsak količkaj sposoben mladenič gledal, da dobi kjerkoli lažji in boljši kruh. Potem pa naše ljudstvo ne bo le nezmožno vzdržati konkurence svojimi sosedi, nego niti za težko delo ne bo, ker se bo pobabilo in prišlo ob vso duševno energijo ter se poizgubilo brez sledu!

Po „Slov. Narodu“.

Naše kričeče razmere.

(Konec.)

Imeniten, bogat, jako prijazen ter učiteljstvu jako vdan gospod (ime opustimo, ker še živi), je napravil nekda in kmetih gostijo s plesom. Povabljeni so bili razen uradnikov od blizu in daleč tudi večji posestniki iz okolice ter poštni opravitelji in opraviteljice. Izmed učiteljev je bil sposoben za to slavnost eden sam. Na licu mesta in v okolici je bilo več marljivih, zglednih in zaslužnih učiteljev, a povabljen je bil kot njih zastopnik samo eden, a ta je bil junak. Šel je in odzval se povabilu, odložil površnik, gledal okolo sebe, opazoval vse došle goste, ko se je pa razvila zabava, je oblekel svoj površnik ter se pripravljal na odhod. Ko so ga drugi začudeni vprašali, čemu tako hitro odhaja, je rekel: „Mislim sem, da bodo tukaj navzoči tudi moji gg. tovariši in tovarišice, a ker ti niso bili povabljeni, se ne čutim tudi jaz sposobnega, biti v tej odlični družbi.“ Odšel je in prav je storil! Tako spoštuje odlična gospoda naš stan, in tako je rešil ta učitelj čast svojih nepovabljenih tovarišev. Kdo drugi bi si štel to v veliko čast, da je on sam našel milost biti v taki odlični družbi — in koliko je med nami takih petelinov! Sramujejo se nas, mi naj bomo pa ponosni, da smemo z njimi občevati! — Imamo tudi prave prijatelje šole in učiteljstva, a teh je žali Bog le malo. Naše dobro pa preprosto in nevedno ljudstvo nas jako pomiluje zaradi našega trudapolnega dela. Kolikokrat se sliši govoriti: „Jaz bi že ne bil za učitelja, bilo bi me same jeze konec. Doma imam po dva, tri paglavce, pa jih ne morem ugnati, kakšno jezo, križe in težave mora imeti šele učitelj v šoli, ko pride skupaj toliko otrok iz vse občine? Učiteljski stan je težak, denar v tej službi je krvavo zaslužen.“ Tako se pogovarja večkrat vpričo

^{)} Opomba: Kdaj bo pa učitelj nadomestil zamujeno šolo, če četrtni ne bi zadostovali? Morebiti ob nedeljah? V velikih počitnicah?

nas naše ljudstvo. Ono torej priznava naše težave pri odgoji, a da bi nam šlo vedno in povsod na roko pri tem trudopolnem delu, o tem se ne more govoriti. Kadar se zahteva redno šolsko obiskovanje, zlasti o času silnega dela, kadar sledijo kazni za nemarno šolsko obiskovanja, ali kadar je deca v šoli kaznovana radi nemarnosti ali prestopkov, takrat se ne čuje več pomilovanja nad učiteljem, ampak kolne se ga, psuje, obrekuje na vse pretege, in to ponajvečkrat celo v vpričo otrok, vpričo učencev. Preden bo imelo naše kmetiško ljudstvo pravi pojem o odgoji in važnosti šole, bo preteklo še jako veliko vode. Ono sicer pripoznava važnost šolske omike, a ne more trpeti tega, da bi se mu jemala delavna moč pri delu. Vsemu temu je krivo samo uboštvo.

Navadni delavci imajo v novejšem času povsod izboljšane dneve in okrajšano delavno časno dobo. Delavstvo se je organizovalo ter je s prošnjami ali celo s štrajki prišlo do boljše blaginje. Delavnih moči jako primanjkuje zlasti na kmetih. Tudi kmet mora delavca veliko dražje plačevati kakor nekda. Naš kmet je pa v socialnem oziru velik siromak, ker je še nazadnjaškega duha. Kakor je delal njegov oče ali stari oče, tako hoče delati tudi on sedaj. Siromak ne ve, da so se časi popolnoma predruščili. Ako hoče on ostati na površju, to je ako hoče dostojno živeti s kmetijstvom, mora začeti kmetovati in gospodariti času primerno. Učiti se mora in posnemati druge izurjene kmetovalce in živinorejce — napredovati mora. Za napredek vsake dežele, države ali posameznika je neobhodno potrebna naobrazba, in ta je šolska izobrazba. Šola ima torej lep, plemenit in svet poklic za izobrazbo ljudstva, napredka in blaginje. Neizobraženo ljudstvo ne more nikoli napredovati. Ako hočemo imeti izobražen narod, moramo imeti dobro urejene šole. Ker so pa dobro urejene šole nekaj dragega in težavnega, bi bila prva in sveta dolžnost države priskočiti na pomoč. Kmet, občina in dežela ne morejo biti vsem tem stroškom kos. Ako država najde toliko milijonov na leto za vzdrževanje vojaštva, bi lahko priskočila tudi šolam v pomoč — žal, da je ta pri nas v tem oziru gluha, zato pa propadamo v socialnem oziru čedalje globokeje.

Nove šolske uredbe nam dajejo podvojno delo, in naše ljudstvo priznava naše trudopolno delovanje. Delavci zahtevajo povsod boljše plače. Vsem stanovom so se uredile plače, da jim je mogoče živeti stanu primerno, le eden je, za katerega se nihče ne zmeni — in ta je naš učiteljski stan. Rekli smo tudi, da je ljudska blaginja odvisna od dobro urejene šole. V dobro urejeni šoli je pa trudapolno delo. Kako se pa pri nas plačuje to trudapolno delo? S tem, da „ljubljenec“ naroda pravi: „Naše šole so prokletstvo za naš narod“, da se učiteljstvo obrekuje po javnih organih pri vsaki priliki, ker je napredno, značajno in neupogljivo. Vnebovpijoč greh je delavcem trgati zaslužen plačilo. Učitelji smo delavci na polju prosvete, zato zahtevamo, da nam ne trgate težkozasluženega plačila! Dajte nam, kar nam pripada po božjem in človeškem zakonu, dajte nam kruha, da ne bomo stradali pri tem važnem in težkem delu mi, naše žene in otroci!

M. Pintarjev.

Ne zabite „Učiteljskega konvikta“!